

Türkiye’de Romantik Kıskançlık Üzerine Yazılmış Tezlerin İncelenmesi

Rumeysa HOŞOĞLU¹ 

¹ Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye

Makale Bilgisi

Makale Geçmişi

Geliş Tarihi: 11.06.2024

Kabul Tarihi: 07.09.2024

Yayın Tarihi: 31.12.2024

Anahtar Kelimeler:

Romantik Kıskançlık,
İçerik Analizi,
Tezler.

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de romantik kıskançlık üzerine yazılmış tezlerin incelenmesidir. Bu amaç çerçevesinde, Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi aracılığıyla tezlere erişim sağlanmıştır. Tezlerin taranması, ‘romantik ilişkilerde kıskançlık’ ve ‘romantik kıskançlık’ anahtar kelimeleri kullanılarak yapılmıştır. Araştırma kapsamında, 2004-2023 yılları arasında hazırlanan 42 yüksek lisans, 4 doktora tezi olmak üzere toplam 46 tez incelenmiştir. Tezler, tezin türü, tamamlandığı yıl, yazıldığı üniversite, hazırlandığı ana bilim dalı, çalışılan bağımlı değişken, araştırma yöntemi ve örnekleme göre içerik analizi yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Elde edilen verilere göre romantik kıskançlık üzerine yazılmış tezlerin birçoğu yüksek lisans tezi, daha sonra doktora tezidir. Araştırma sonucuna göre, bu konuda en çok 2021 ve 2023 yıllarında, daha sonra sırasıyla 2019 ve 2022 yıllarında tez çalışması yapılmıştır. Bir diğer bulgu, romantik ilişkilerde kıskançlıkla ilgili en çok tezin Ankara Üniversitesi’nde, ardından en çok tez İstanbul Aydın Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesinde tamamlandığını ortaya koymuştur. Verilere göre, tezlerin birçoğu psikoloji ana bilim dalında hazırlanmıştır, daha sonra en çok tez eğitim bilimleri anabilim dalında hazırlanmıştır. İncelenen tezlerde romantik kıskançlık değişkeni ile birlikte en çok ele alınan bağımlı değişkenler sırasıyla bağlanma stilleri, evlilik/ilişki doyumu ve benlik saygısıdır. Romantik kıskançlık ile ilgili yayımlanan tezlerin çoğunluğunda nicel yöntem, daha sonra nitel yöntem kullanılmıştır. Son olarak, tezlerin örneklemini sırasıyla en çok yetişkin bireyler, daha sonra evli bireyler ve ardından üniversite öğrencileri oluşturmuştur. Bu sonuçlardan hareketle, romantik kıskançlık üzerine, doktora düzeyinde daha çok araştırma yapılması, araştırma yöntemi olarak nitel ve karma araştırma yöntemleri kullanılarak yapılacak çalışmaların çoğaltılması, üniversite öğrencileri ve daha küçük yaş grupları üzerinde yapılacak çalışmaların fazlaştırılması önerilebilir.

Examination of Theses Written on Romantic Jealousy in Turkey

Article Info

Article History

Received: 11.06.2024

Accepted: 07.09.2024

Published: 31.12.2024

Keywords:

Romantic Jealousy,
Content Analysis,
Theses.

ABSTRACT

The purpose of this research is to examine the theses written on romantic jealousy in Turkey. For this purpose, access to theses was provided through the National Thesis Center of the Council of Higher Education (YÖK). The theses were scanned using the keywords 'jealousy in romantic relationships' and 'romantic jealousy'. Within the scope of the research, a total of 46 theses, including 42 master's theses and 4 doctoral theses, prepared between 2004-2023, were examined. These were examined using the content analysis method according to the type of the thesis, the year it was completed, the university where it was written, the department in which it was prepared, the dependent variable studied, the research method and sample. According to the data obtained, most of the theses on romantic jealousy are master's theses, followed by



doctoral dissertations. According to the results of the research, the most thesis studies on this subject were conducted in 2021 and 2023, followed by 2019 and 2022, respectively. Another finding revealed that most theses on jealousy in romantic relationships were completed at Ankara University, followed by Istanbul Aydın University and Middle East Technical University. According to the data, most of the theses were prepared in the department of psychology, followed by the department of educational sciences. In the analyzed theses, the dependent variables that were mostly discussed together with the romantic jealousy variable were attachment styles, marital/relationship satisfaction and self-esteem, respectively. Quantitative method was used in the majority of the theses on romantic jealousy, followed by qualitative method. Finally, the samples of the theses were mostly adult individuals, then married individuals and then university students. Based on these results, it may be recommended to conduct more research on romantic jealousy at the doctoral level, to increase the number of studies using qualitative and mixed research methods as research methods, and to increase the number of studies on university students and younger age groups.

To cite this article:

Hoşoğlu, R. (2024). Türkiye’de romantik kıskançlık üzerine yazılmış tezlerin incelenmesi. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 940-952. <https://doi.org/10.51119/ereegf.2024.115>

***Sorumlu Yazar:** Rumeysa HOŞOĞLU, rhosoglukama@erbakan.edu.tr

GİRİŞ

Romantik kıskançlık, bireyin romantik ilişkisinin kalitesinin veya varlığının üçüncü bir kişi tarafından tehdit edilmesi halinde, birey tarafından verilen tepkiler olarak tanımlanmaktadır (Guerrero ve Andersen, 1998). Araştırmacılara göre, bireylerin romantik kıskançlık karşısında gösterdikleri tepkileri üç grupta toplamak mümkündür. Bunlar, kıskançlıkla ilgili şeyler düşünmek gibi bilişsel tepkiler, kıskançlık duygusunu gösteren davranışlarda bulunmak gibi davranışsal tepkiler ve bireyin yaşadığı ilişkinin duygusal boyutunun üçüncü bir kişi tarafından tehdit edildiğini hissetmesi gibi duygusal tepkilerdir (Weinstein ve Wade, 2011).

Bazı bireyler ilişkilerini test etmek, eğlenmek, intikam almak, partneri cezalandırmak gibi nedenlerle partnerlerini kasıtlı olarak kıskandırabilmektedirler (Fleischmann ve diğerleri, 2005). Ancak bu durum partnerde tahmin edilenden daha çok olumsuz duygunun ortaya çıkmasına sebep olabileceğinden dolayı çoğunlukla riskli bir davranış olarak değerlendirilmektedir (Bevan ve Tidgewell, 2009).

Hem kadınlar hem de erkekler tarafından hissedilebilen bir duygu olan romantik kıskançlık, bireyler tarafından, normal kıskançlıktan, patolojik kıskançlığa kadar değişen yoğunlukta deneyimlenebilmektedir (Harris, 2004). Bireyler, romantik ilişkilerinde kıskançlık hissettiklerinde aciz, anlamsız, kızgın, hüzünlü, nefret dolu, endişeli, karamsar, güvensiz, şaşkın, duygulu, küskün, tedirgin, yalnız, depresif ve düşmanca gibi birçok farklı duyguya da sahip olabilmektedirler (Guerrero, Trost ve Yoshimura, 2005). Birçok olumsuz tepki ile ilişkilendirilmesine rağmen, romantik kıskançlık, patolojik bir boyuta varmadığında, ilişkiye fayda sağlayan, ilişkiyi geliştirebilen, partnerlerin birbirlerine olan bağlılıklarını arttırabilen bir duygu olarak da değerlendirilebilmektedir (Buss, 2008).

Her ne kadar romantik kıskançlık, bazı bireyler tarafından, sevginin ispatı olarak değerlendirilse (Batinic, Duisin ve Barisic, 2013) ve bazı ilişkiler için olumlu sonuçlar ortaya çıkarsa da bu duygu çoğunlukla, ilişkileri çıkmaza sokabilen ve bundan dolayı da partnerler için başa çıkılması gereken bir duygudur (Sobraske, Boster ve Gaulin, 2013). Romantik kıskançlığın evrensel doğası (Worley, 2009), onunla başa çıkmak için kullanılan stratejileri de çeşitli kılmıştır. Bu stratejilerden bazıları; bir terapiste gitmek, kıskançlık duygusu hakkında partner ile açıkça konuşmak, ilişkiyi bitirmek, problemden kaçınmak, şiddete başvurmak, partneri/rakibi tehdit etmek, partneri sürekli baskı ve kontrol altında tutmaktır (Brehm ve diğerleri, 2001; Buss, 2008; DiBello, ve diğerleri, 2015; vb.).

Görüldüğü gibi, bazı bireyler olumlu başa çıkma stratejileri kullanarak bu duyguyu normal seviyede yaşayabilirken, bazı bireyler ise hissettikleri kıskançlık duygusu nedeniyle katil olmalarına bile neden olabilecek kadar hayati sonuçlara zemin hazırlayan davranışlar sergileyebilmektedirler (Harris, 2004). Romantik kıskançlığın bu olumsuz yapısı, bu duygu hakkında araştırmaların gelişmeye başlamasına zemin hazırlamıştır.

Aynı zamanda, ruh sağlığı uzmanlarına başvurma nedenleri arasında romantik ilişkilerde deneyimlenen problemler önemli bir yer tutmaktadır (Erkan ve diğerleri, 2012; Güneri, Aydın ve Skovholt, 2003, Kıyak ve Özteke, 2024 vb.). Romantik kıskançlığın da bu ilişki problemlerden biri olduğu düşünüldüğünde, bu kavramın, tüm boyutlarıyla ele alınması, bireylerin daha sağlıklı yakın ilişkiler kurabilmelerine yardımcı olacaktır. Bu nedenle bu araştırma, romantik kıskançlık hakkında yazılmış tezleri derlemesi açısından önem arz etmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı Türkiye’de romantik kıskançlık üzerine yazılmış tezlerin incelenmesidir. Bu genel amaç doğrultusunda, aşağıda belirtilen alt amaçlara yanıtlar aranmıştır:

1. Türkiye’de romantik kıskançlık üzerine yazılmış tezler, tezin türüne göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
2. Türkiye’de romantik kıskançlık üzerine yazılmış tezler, tamamlandıkları yıllara göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
3. Türkiye’de romantik kıskançlık üzerine yazılmış tezler, yazıldığı üniversiteye göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
4. Türkiye’de romantik kıskançlık üzerine yazılmış tezler, hazırlandığı ana bilim dalına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
5. Türkiye’de romantik kıskançlık üzerine yazılmış tezler, çalışılan bağımlı değişkenlere göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
6. Türkiye’de romantik kıskançlık üzerine yazılmış tezler, araştırma yöntemine göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
7. Türkiye’de romantik kıskançlık üzerine yazılmış tezler, çalışılan örnekleme göre nasıl bir dağılım göstermektedir?

YÖNTEM

Bu araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan, doküman inceleme kullanılmıştır. Doküman inceleme yönteminde, incelenmek istenen kavram veya kavramlar hakkında yazılmış materyallerin analizi yapılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Aşağıda, bu araştırmada üzerinde çalışılan örneklem, kullanılan ölçme aracı ve yapılan analiz hakkında bilgi verilmiştir.

Örneklem

Araştırmanın amacı doğrultusunda, 2004 – 2023 yılları arasında yayınlanan toplam 46 tez incelenmiştir. Tezlere erişim için Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi’nden yararlanılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada tezlere ait bilgilerin incelenmesi aşamasında, araştırmacı tarafından hazırlanan Tez İnceleme Tablosu kullanılmıştır. Bu tabloya işlenen bilgiler şu şekildedir: İlgili tezin türü, tamamlandığı yıl, yazıldığı üniversite, yazıldığı ana bilim dalı, çalışılan değişkenler, araştırma yöntemi ve tezin örnekleme.

Verilerin Analizi

Araştırmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem, nitel araştırma yöntemlerinden biridir ve çok miktarda içeriği analiz etmek amacıyla kullanılan bir yöntemdir. İlgili içerikteki temalar, sık geçen kavramlar, örüntüler gibi içerik için önemli olduğu düşünülen bölümler ortaya koyulur ve analiz edilir.

BULGULAR

Bu bölümde, Türkiye’de romantik kıskançlık ile ilgili yazılan tezlerin sayılarla tablo haline getirilmiş verilerine yer verilmiştir.

Romantik kıskançlık ile ilgili yazılan tezlerin, türlerine ilişkin veriler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1*Tez Türlerine Göre Romantik Kıskançlığa İlişkin Tezler*

Tür	Frekans
Yüksek Lisans	42
Doktora	4

Tablo 1’de görüldüğü üzere, romantik kıskançlık ile ilgili tezlerin 42’si yüksek lisans, 4’ü doktora tezi türüne aittir.

Romantik kıskançlık ile ilgili yazılan tezlerin, tamamlandıkları yıllara ilişkin verileri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2*Tamamlandıkları Yıllara Göre Romantik Kıskançlığa İlişkin Tezler*

Yıl	Frekans
2004	1
2007	1
2009	3
2010	1
2012	1
2013	1
2014	2
2015	3
2016	2
2017	2
2018	3
2019	5
2020	3
2021	7
2022	4
2023	7

Tablo 2’de görüldüğü üzere, romantik kıskançlık ile ilgili Türkiye’de 2004, 2007, 2010, 2012 ve 2013 yıllarında 1 tez, 2014, 2016 ve 2017 yıllarında 2 tez, 2009, 2015, 2018 ve 2020 yıllarında 3 tez, 2022 yılında 4 tez, 2019 yılında 5 tez ve 2021 ve 2023 yıllarında 7 tez tamamlanmıştır.

Romantik kıskançlık ile ilgili yazılan tezlerin, yazıldığı üniversiteye ilişkin verileri Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3*Yazıldığı Üniversiteye Göre Romantik Kıskançlığa İlişkin Tezler*

Üniversite	Frekans
Ankara Ü.	6
İstanbul Aydın Ü.	4
Orta Doğu Teknik Ü.	4
Bahçeşehir Ü.	3
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Ü.	3
İstanbul Arel Ü.	3
Dokuz Eylül Ü.	2
Üsküdar Ü.	2
Abant İzzet Baysal Ü.	1
Adıyaman Ü.	1

Beykent Ü.	1
Biruni Ü.	1
Çağ Ü.	1
Çukurova Ü.	1
Doğuş Ü.	1
Hacettepe Ü.	1
Haliç Ü.	1
Hasan Kalyoncu Ü.	1
Işık Ü.	1
İstanbul Bilgi Ü.	1
İstanbul Gedik Ü.	1
İstanbul Medipol Ü.	1
İstanbul Okan Ü.	1
Karabük Ü.	1
Marmara Ü.	1
Sakarya Ü.	1
Toros Ü.	1

Tablo 3’te görüldüğü üzere, romantik kıskançlık ile ilgili, Ankara Üniversitesinde 6 tez, İstanbul Aydın ve Orta Doğu Teknik Üniversitelerinde 4 tez, Bahçeşehir, Fatih Sultan Mehmet Vakıf ve İstanbul Arel Üniversitelerinde 3 tez, Dokuz Eylül ve Üsküdar Üniversitelerinde 2 tez, Abant İzzet Baysal, Adıyaman, Beykent, Biruni, Çağ, Çukurova, Doğuş, Hacettepe, Haliç, Hasan Kalyoncu, Işık, İstanbul Bilgi, İstanbul Gedik, İstanbul Medipol, İstanbul Okan, Karabük, Marmara, Sakarya ve Toros Üniversitelerinde 1 tez yazılmıştır.

Romantik kıskançlık ile ilgili yazılan tezlerin, hazırlandığı ana bilim dalına ilişkin verileri Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4

Hazırlandığı Ana Bilim Dalına Göre Romantik Kıskançlığa İlişkin Tezler

Ana Bilim Dalı	Frekans
Psikoloji	24
Eğitim bilimleri	8
Klinik psikoloji	6
Aile danışmanlığı	2
Aile eğitimi ve danışmanlığı	2
Rehberlik ve psikolojik danışmanlık	2
Eğitimde psikolojik hizmetler	1
Sosyal hizmet	1

Tablo 4’te görüldüğü üzere, romantik kıskançlık ile ilgili psikoloji ana bilim dalında 24, eğitim bilimleri ana bilim dalında 8, klinik psikoloji ana bilim dalında 6, aile danışmanlığı ana bilim dalı, aile eğitimi ve danışmanlığı ana bilim dalı ve rehberlik ve psikolojik danışmanlık ana bilim dalında 2, eğitimde psikolojik hizmetler ana bilim dalı ve sosyal hizmetler ana bilim dalında da 1’er tez hazırlanmıştır.

Romantik kıskançlık ile ilgili yazılan tezlerin, çalışılan bağımlı değişkene ilişkin verileri Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5

Çalışılan Bağımlı Değişkene Göre Romantik Kıskançlığa İlişkin Tezler

Değişkenler	Frekans
-------------	---------

Akılcı olmayan inançlar	1
Aldatma	5
Bağlanma stilleri	16
Bağışlama / Affetme	2
Beden algısı	1
Benlik saygısı	8
Cinsel yönelim	1
Cinsiyet rolleri	1
Cinsiyet rolü yönelimi	1
Çatışma çözme tepkileri	1
Çatışma eğilimi	1
Çekicilik	1
Çocukluk travmaları	2
Duygu düzenleme	1
Duygusal bağımlılık	1
Duygusal zekâ	1
Eşli ruminasyon	1
Empati	2
Erken dönem kardeş kıskançlığı	1
Erken dönem uyum bozucu ebeveynlik deneyimleri	1
Erken dönem uyum bozucu şemalar	3
Evlenme biçimi	1
Evlilik kalitesi	1
Evlilik uyumu	1
Evlilikteki çatışmalar	1
Flört şiddeti	2
İlişki deneyimi	1
İlişki durumu	2
İlişki inançları	1
İlişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar	1
İlişkinin süresi	2
İlişkinin türü	1
İlişki / Evlilik doyumu	15
Kaygı düzeyi	1
Kişilik özellikleri	4
Kişilerarası problemler	1
Kültür	1
Mizojinik tutum	1
Narsisizm	1
Öfke ifade tarzı	1
Öz-Duyarlık	1
Öz-Yeterlik	2
Patolojik kıskançlık	1
Psikolojik iyi oluş	1
Rakibin özellikleri	1
Romantik ilişkide istismar	1
Romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar	4
Romantik ilişkilerde reddedilme duyarlılığı	1
Romantik ilişkilerde yakınlık	1
Romantik ilişkilerle ilgili kalıp yargılar	1
Ruminasyon	2
Saldırganlık	1
Sosyal görünüş kaygısı	1

Tablo 5’te görüldüğü üzere, romantik kıskançlığa ilişkin tezlerde çalışılan bağımlı değişkenler; akılcı olmayan inançlar (1), aldatma (5), bağlanma stilleri (16), bağışlama/affetme (2), beden algısı (1), benlik saygısı (8), cinsel yönelim (1), cinsiyet rolleri (1), cinsiyet rolü yönelimi (1), çatışma çözme tepkileri (1), çatışma eğilimi (1), çekicilik (1), çocukluk travmaları (2), duygu düzenleme (1), duygusal bağımlılık (1), duygusal zekâ (1), eşli ruminasyon (1), empati (2), erken dönem kardeş kıskançlığı (1), erken dönem uyum bozucu ebeveynlik deneyimleri (1), erken dönem uyum bozucu şemalar (3), evlenme biçimi (1), evlilik kalitesi (1), evlilik uyumu (1), evlilikteki çatışmalar (1), flört şiddeti (2), ilişki deneyimi (1), ilişki durumu (2), ilişki inançları (1), ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar (1), ilişkinin süresi (2), ilişkinin türü (1), ilişki / evlilik doyumu (15), kaygı düzeyi (1), kişilik özellikleri (4), kişilerarası problemler (1), kültür (1), mizojinik tutum (1), narsisizm (1), öfke ifade tarzı (1), öz-duyarlık (1), öz-yeterlik (2), patolojik kıskançlık (1), psikolojik iyi oluş (1), rakibin özellikleri (1), romantik ilişkide istismar (1), romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar (4), romantik ilişkilerde reddedilme duyarlılığı (1), romantik ilişkilerde yakınlık (1), romantik ilişkilerle ilgili kalıp yargılar (1), ruminasyon (2), saldırganlık (1) ve sosyal görünüş kaygısı (1)’dir.

Romantik kıskançlık ile ilgili yazılan tezlerin, araştırma yöntemine ilişkin verileri Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6

Araştırma Yöntemine Göre Romantik Kıskançlığa İlişkin Tezler

Tür	Frekans
Nicel	45
Nitel	1

Tablo 6’da görüldüğü üzere, romantik kıskançlığa ilişkin tezlerin 45’i nicel araştırma yöntemine, 1’i nitel araştırma yöntemine göre yazılmıştır.

Romantik kıskançlık ile ilgili yazılan tezlerin, örnekleme ilişkin verileri Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7

Örnekleme Göre Romantik Kıskançlığa İlişkin Tezler

Örneklem	Frekans
Yetişkinler	21
Evli Bireyler	14
Üniversite Öğrencileri	11

Tablo 7’de görüldüğü üzere, romantik kıskançlığa ilişkin tezlerin 21’i yetişkinler, 14’ evli bireyler ve 11’i üniversite öğrencileri üzerinde yazılmıştır.

TARTIŞMA

Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi veri tabanında “romantik kıskançlık”, ifadesi temel alınarak yapılan tarama sonucunda 46 tez araştırmanın örnekleme dahil edilmiş ve çeşitli değişkenler açısından ele alınmıştır. Bu değişkenler, tezin türü, tamamlandığı yıl, yazıldığı üniversite, hazırlandığı anabilim dalı, çalışılan bağımlı değişken, araştırmanın yöntemi ve çalışılan örneklemdir.

Elde edilen veriler neticesinde, romantik kıskançlık hakkında Türkiye’de yazılan tezlerin büyük bir kısmının yüksek lisans tezi olduğu görülmüştür. Bu durum, bu kavramın, araştırmalarda çoğunlukla betimlenmesinin amaçlanması, uygulamaya dönük çalışmaların henüz yeterince yapılmamış olması ve daha çok temel analizlerin kullanılmış olması şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmanın bir diğer bulgusu, romantik kıskançlık hakkında yazılan tezlerin en çok 2021 ve 2023 yıllarında yapıldığını ve özellikle 2019 yılından sonra bu kavram ile ilgili araştırma yapmaya daha

çok ilgi duyulduğunu göstermektedir. Gerek yazılı gerekse görsel medyada romantik kıskançlıktan kaynaklı yaralanma ve ölüm haberlerinin artması, bu konuya dair olan ilginin yoğunlaşmasına ve çalışmaların yaklaşık son on yılda daha da artmasına zemin hazırlamış olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın sonuçları, romantik kıskançlık hakkında yazılan tezlerin çoğunlukla Ankara Üniversitesi'nde ve ağırlıklı olarak psikoloji anabilim dalında yazıldığını ortaya koymuştur. Bu bulgu, romantik kıskançlık kavramının, şu ana kadar çoğunlukla klinik ağırlıklı olarak ele alındığının bir göstergesi olarak yorumlanabilir. Aynı zamanda romantik kıskançlık, psikolojinin bir alt dalı olan sosyal psikolojinin çalışma alanına girmektedir (Slotter, Lucas, Jakubiak ve Lasslett, 2013). Bu durum da çalışmaların daha çok psikoloji anabilim dalında yazılmasının bir nedeni olabilir. İlerleyen yıllarda yapılacak araştırmalarda bu kavramın farklı disiplinlerce de ele alınmasının bu duygunun nedenlerini, belirtilerini ve başa çıkma yollarını daha ayrıntılı olarak ortaya koymak açısından yararlı olacağı düşünülmektedir.

Diğer taraftan, yazılan tezlerde, romantik kıskançlık ile ilişkili olduğu düşünülen birçok farklı bağımlı değişkenin ele alındığı gözlenmiştir. Bu tezlerde, en çok çalışılan değişkenlerin, bağlanma stilleri ve evlilik/ilişki doyumu olduğu ortaya konmuştur. Birçok araştırma, olumsuz bağlanma stillerine sahip olan bireylerin, ilişkilerinde kıskançlık hissettiklerinde daha çok işlevsel olmayan başa çıkma biçimlerini kullandıklarını göstermiştir (Weinstein ve Wade, 2011). İlave olarak araştırmalar, romantik kıskançlığın evlilik/ilişki doyumu ile ilişkili olduğunu, diğer bir ifade ile, ilişki doyumu azaldıkça, kıskançlığın arttığını ortaya koymuştur (Dilmaç ve Bakırcıoğlu, 2019; Elphinston, Feeney, Noller, Connor ve Fitzgerald, 2013; Yılmaz ve Kağan, 2022). Gelecek araştırmalarda romantik kıskançlığın bu değişkenlerle ilişkisi daha derinlemesine araştırılırken, farklı değişkenlerle olan ilişkisine de yer verilmesi konuya daha açıklık getirebilir.

Araştırma sonuçları, yazılan tezlerin yalnızca bir tanesinin nitel araştırma yöntemi kullanılarak yazıldığını, diğerlerinin tamamının nicel yöntem kullanılarak yazıldığını göstermiştir. Bu bulgudan hareketle, romantik kıskançlık kavramının tüm boyutları ile daha detaylı bir şekilde incelenebilmesi için daha fazla nitel araştırmaya ihtiyaç olduğu söylenebilir.

Son olarak elde edilen bulgular, romantik kıskançlık ile ilgili yazılan tezlerin çoğunlukla yetişkin birey örnekleminde yapıldığını göstermiştir. Bu örneklemin bir kısmını evli bireyler bir kısmını da üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Bu durum, bu örneklem gruplarına ulaşmanın daha kolay olmasından kaynaklı olabilir. Bununla birlikte, daha küçük yaş grupları üzerinde de araştırma yapılması, romantik kıskançlık kavramının tüm yönleri ile anlaşılmasının sağlanması açısından önemli olabilir.

ÖNERİLER

Bu sonuçlardan hareketle, romantik kıskançlık üzerine, doktora düzeyinde, teori ve uygulamanın bir arada ele alındığı ve ileri analiz tekniklerinin kullanıldığı daha çok araştırma yapılması, rehberlik ve psikolojik danışmanlık anabilim dalında bu konu hakkında yazılacak tezlerin sayısının artırılması, araştırma yöntemi olarak nitel ve karma araştırma yöntemleri kullanılarak yapılacak çalışmaların çoğaltılması, çalışılan örneklem olarak, romantik bir ilişkiye yönelik evlilik öncesinde benimsenen davranış kalıplarının evlilikte de devam edebileceği düşünüldüğünden dolayı, üniversite öğrencileri ve daha küçük yaş grupları üzerinde yapılacak çalışmaların fazlalaştırılması önerilmektedir.

REFERANSLAR

- Batinic, B., Duisin, D. & Barisic, J. (2013). Obsessive versus delusional jealousy. *Psychiatria Danubina*, 25(3), 334-339.
- Bevan, J. L. & Tidgewell, K. D. (2009). Relational uncertainty as a consequence of partner jealousy expressions. *Communication Studies*, 60, 305-323. <https://doi.org/10.1080/10510970902956057>
- Brehm, S. S., Miller, R., Perlman, D. & Campbell, M. S. (2001). *Intimate Relationships*. New York: McGraw-Hill.
- Buss, D. M. (2008). *Evolutionary psychology: The new science of the mind*. Austin, TX: Pearson Education Inc.
- DiBello, A. M., Rodriguez, L. M., Hadden, B. W. & Neighbors, C. (2015). The green-eyed monster in the bottle: relationship contingent self-esteem, romantic jealousy, and alcohol-related problems. *Addictive Behaviors*, 49, 52-58. <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2015.05.008>
- Dilmaç, B. ve Bakırcıoğlu, A. (2009). Evli bireylerin sahip oldukları değerler, iletişim becerileri ve evlilik uyumu arasındaki yordayıcı ilişki. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 110-122.
- Elphinston, R. A., Feeney, J. A., Noller, P., Connor, J. P. & Fitzgerald, J. (2013). Romantic jealousy and relationship satisfaction: the costs of rumination. *Western Journal of Communication*, 77(3), 293-304. <https://doi.org/10.1080/10570314.2013.770161>
- Erkan, S., Özbay, Y., Cihangir-Çankaya, Z. ve Terzi, Ş. (2012). Üniversite öğrencilerinin yaşadıkları problemler ve psikolojik yardım arama gönüllükleri. *Eğitim ve Bilim*, 37(164), 94-107.
- Fleischmann, A. A., Spitzberg, B. H., Andersen, P. A. & Roesch, S. C. (2005). Tickling the monster: Jealousy induction in relationships. *Journal of Social and Personal Relationships*, 22(1), 49-73. <https://doi.org/10.1177/0265407505049321>
- Guerrero, L. K. & Andersen, P. A. (1998). The dark side of jealousy and envy: Desire, delusion, desperation, and destructive communication. In Spitzberg, B. H. and Cupach, W. R. (Eds.). *The dark side of close relationships* (p. 33-70). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Guerrero, L. K., Trost, M. R. & Yoshimura, S. M. (2005). Romantic Jealousy: Emotions and Communicative Responses. *Personal Relationships*, 12, 233-252. <https://doi.org/10.1111/j.1350-4126.2005.00113.x>
- Güneri, O. Y., Aydın, G. & Skovholt, T. (2003). Counseling needs of students and evaluation of counseling services at a large urban university in Turkey. *International Journal for the Advancement of Counselling*, 25(1), 53-63.
- Harris, C. R. (2004). The evolution of jealousy. *American Scientist*, (92), 62-71. <https://www.jstor.org/stable/27858334>
- Kıyak, S. ve Özteke, Kozan, H. İ. (2024). Türkiye’de romantik ilişkilerde affetme konusunda gerçekleştirilmiş çalışmalar: Sistemantik derleme. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 553-571.
- Slotter, E. B., Lucas, G. M., Jakubiak, B. & Lasslett, H. (2013). Changing me to keep you state jealousy promotes perceiving similarity between the self and a romantic rival. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 39(10), 1280-1292. <https://doi.org/10.1177/0146167213492427>

- Sobraske, K. H., Boster, J. S. & Gaulin, S. J. (2013). Mapping the conceptual space of jealousy. *Ethos*, 41(3), 249-270. <https://doi.org/10.1111/etho.12021>
- Weinstein, J. L. & Wade, T. J. (2011). Jealousy induction methods, sex, and the big-5 personality dimensions. *Psychology*, 2(5), 517-521. doi:10.4236/psych.2011.25080
- Worley, T. R. (2009). *Jealousy in triadic relationships: A relational turbulence approach* (Unpublished master's thesis). Samford University, Birmingham.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Qualitative research methods in the social sciences*. Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, E. ve Kağan, S. (2022). Covid-19 sürecinde evlilik uyumu ve çatışma çözme becerileri arasındaki ilişkide sosyal medya bağımlılığının aracı rolü. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 84-95.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: Romantic jealousy is defined as the reactions given by individuals when the quality or existence of an individual’s romantic relationship is threatened by a third person (Guerrero and Andersen, 1998). According to researchers, individuals may show cognitive, behavioural and emotional reactions to romantic jealousy (Weinstein and Wade, 2011). Romantic jealousy is mostly an emotion that partners must cope with (Sobraske, Boster and Gaulin, 2013).

The negative nature of romantic jealousy has paved the way for the development of research on this emotion. Additionally, problems experienced in romantic relationships have an important place among the reasons for referring to mental health specialists (Erkan et al., 2012; etc.). Therefore, addressing this concept with all its dimensions will help individuals to establish healthier close relationships. For this reason, this study is important in terms of compiling the theses written about romantic jealousy.

The general aim of this study is to review the theses on romantic jealousy in Türkiye. In line with this general aim, answers were sought to the following questions: How are the theses on romantic jealousy in Türkiye distributed in terms of the type of thesis, the year of completion, the university where the thesis was conducted, the department they were prepared in, dependent variables that were analysed, research method and the sample studied?

Method: A total of 46 theses published between 2004 and 2023 were analysed in line with the purpose of the study. The National Thesis Centre of the Council of Higher Education (YÖK) was used to access the theses. Thesis Analysis Table prepared by the researcher was used to analyse the information in the theses. Descriptive content analysis method was used in the study.

Findings: According to the data obtained, most of the theses on romantic jealousy are master's theses, followed by doctoral dissertations. According to the results of the research, the most thesis studies on this subject were conducted in 2021 and 2023, followed by 2019 and 2022, respectively. Another finding revealed that most theses on jealousy in romantic relationships were completed at Ankara University, followed by Istanbul Aydın University and Middle East Technical University. According to the data, most of the theses were prepared in the department of psychology, followed by the department of educational sciences. In the analyzed theses, the dependent variables that were mostly discussed together with the romantic jealousy variable were attachment styles, marital/relationship satisfaction and self-esteem, respectively. Quantitative method was used in the majority of the theses on romantic jealousy, followed by qualitative method. Finally, the samples of the theses were mostly adult individuals, then married individuals and then university students.

Discussion: As a result of the data found, it was found that a great majority of the theses on romantic jealousy in Türkiye were master’s theses. This can be interpreted as the fact that this concept was mostly aimed to be described in studies, practical studies were not sufficiently conducted yet and most basic analyses were used.

Another finding of the study is that the highest number of theses on romantic jealousy were conducted between 2021 and 2023 and especially after 2019, there has been more interest in conducting studies on this concept. It is thought that the increase in the number of news on injuries and death caused by romantic jealousy in both written and visual media may have paved the way for the increase in the interest and studies on the topic in the last decade.

Results of the study showed that theses on romantic jealousy were mostly conducted in Ankara University and in the department of psychology. This result can be interpreted as the indication that the concept of romantic jealousy has mostly been discussed clinically so far. Romantic jealousy also falls within the field of study of social psychology, which is a sub-branch of psychology (Slotter, Lucas, Jakubiak and Lasslett, 2013). This may be a reason why studies were mostly conducted in the department of psychology. It is thought that addressing this concept by different disciplines in future studies will be useful in terms of showing the causes, symptoms and ways of coping with this emotion in more detail.

Results also showed that the most studied variables were attachment styles and marital/relationship satisfaction. A large number of studies showed that individuals who had negative attachment styles mostly used dysfunctional coping styles when they felt jealousy in their relationships (Weinstein and Wade, 2011). Studies

also showed that romantic jealousy is associated with marital/relationship satisfaction; in other words, jealousy increases as relationship satisfaction decreases (Elphinston, Feeney, Noller, Connor and Fitzgerald, 2013).

Study results showed that only one of the theses were written by using qualitative research method, while all the others were written by using quantitative methods. Based on this finding, it can be said that higher number of qualitative studies are needed so that the concept of romantic jealousy can be analysed in more detail with all its dimensions.

Finally, the results found showed that most of the theses on romantic jealousy were conducted on a sample of adult individuals. While some of this sample consists of married individuals, some others consist of university students. This may be due to the fact that it is easier to reach these sample groups. Conducting research on younger age groups may be important in terms of understanding the concept of romantic jealousy with all its aspects.

Recommendation: Based on these results, it is recommended to conduct more doctoral studies on romantic jealousy, more studies in which theory and practice are discussed together and advanced analysis techniques are used, to increase the number of theses on the topic in the department of guidance and psychological counselling, to increase the number of studies using qualitative and mixed research methods together, to increase studies on university students and younger age groups since it is thought that the behaviour patterns on romantic relationship adopted before marriage may also continue in marriage.